

عنوان مقاله:

مروری بر قاعده منع محاکمه مضاعف در فقه و نظام حقوقی

محل انتشار:

ششمین کنگره ملی آنالیز داده ها در علوم انسانی (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسنده:

رسول ربانی کیا - دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی، حوزه علمیه قم، قم. ایران

خلاصه مقاله:

شرط عدم رسیدگی قبلی، نتیجه اصل مسلم و اساسی حقوق جزای بین الملل، یعنی قاعده منع محاکمه مضاعف است که حتی مورد تایید میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی مصوب ۱۶ دسامبر ۱۹۹۶ و نیز اساسنامه دیوان بین المللی کیفری مصوب ۱۷ ژوئیه ۱۹۹۸ قرار گرفته است. با ارتکاب جرم "بر اساس اصل حاکمیت" پیش از هر دولت دیگری، دولت محل وقوع آن جرم، امر تعقیب، محاکمه و مجازات مجرم را دنبال می کند. پذیرش این قاعده، ضمن آنکه هیچ مغایرتی با موازین حقوق بین الملل ندارد حتی در موارد بسیاری می تواند پشتوانه حقوقی برای اقدامات سیاسی دولت ها به شمار آید. بعد از انقلاب اسلامی ایران، قانونگذار این قاعده را در مباحث قلمرو مکانی حقوق جزا تا سال ۱۳۹۲ نپذیرفته بود، اما در قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ این قاعده به عنوان یکی از شرایط اعمال اصول صلاحیت شخصی و صلاحیت مبتنی بر تابعیت مجنی علیه و صرفا در قلمرو مجازات های تعزیری غیرمنصوص شرعی پذیرفته شده است. ظاهرا تدوین کنندگان این قانون پذیرش این قاعده را در قلمرو مجازات های حدود، قصاص، دیات و تعزیرات منصوص شرعی مغایر با موازین اسلامی دانسته اند. در حالی که از توجه دقیق به آموزه های اسلامی از جمله ویژگی انعطاف پذیری احکام اسلامی، وجود قاعده فقهی ملازمه بین حکم عقل و شرع و نیز قواعد فقهی لاجرح و لاضرر می توان به عدم استحکام این عقیده پی برد.

کلمات کلیدی:

مجازات مجدد، قانون مجازات اسلامی، قواعد فقهی، دیوان کیفری بین المللی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1688032>

